

शुभं कर्माहं हि सेति ॥ ६ ॥ बुद्ध्या इदं सर्वं यदयमात्मेति शास्त्रोत्थया समाहितं स्थिरं रागद्वेषशून्यं एतदहिंसादिरूपं ॥ ७ ॥ ८ ॥ अशुभं वर्ज्यमित्याह सार्धेन नापेति नापध्यायेत्परानिष्टं न चितयेत् अवदंस्व
स्यायोग्यं राज्यादिरंको न स्पृहयेत् असत्तृणं भाविवास्त्रीपुत्रादिकं न चितयेत् अथामोघेति यत्तस्यावश्यं भाविफलत्वं सूचितं ज्ञाने ज्ञानसाधनेऽमानित्वादौ श्रवणादौ च वाचामोघप्रयासेनेति पाठे वाचावेदांतवाक्ये
न अवागोघप्रयोगेनेति पाठे वागिति वागादीं द्रियव्यापारोलक्ष्यते ओघ इति कालपरिणाममपेक्ष्य क्रानुलिङ्गवत्स्वयमेव ज्ञानाख्यचित्तपरिणामो भविष्यति किमुत्तमतयेत्युपदेशो याश्रेयो बुद्धिः सा कालाख्यातुष्टिरो
घशब्दार्थः तदुभयं यत्र नास्ति तादृशो यमनियमादीनां योगांगानां प्रयोगस्तेन तत्ज्ञानं प्रवर्तते ॥ ९ ॥ सद्वाक्यं विवक्षता पुरुषेण ईदृक् वक्तव्यं ईदृक् कथं यत् अहिंसां वाचं वदेदिति द्वयोः संबंधः ॥ १० ॥ कल्कापेतां

अहिंसासत्यवचनं सर्वभूतेषु चार्जवं ॥ क्षमाचैवाप्रमादश्च यस्यैते स सुखी भवेत् ॥ ६ ॥ तस्मात्समाहितं बुद्ध्या मनो भूतेषु धारयेत् ॥ यश्चैनं परमं धर्मं सर्वभूतसु
खावहं ॥ ७ ॥ दुःखान्निःसरणं वेद सर्वज्ञः स सुखी भवेत् ॥ तस्मात्समाहितं बुद्ध्या मनो भूतेषु धारयेत् ॥ ८ ॥ नापध्यायेन्न स्पृहयेन्नावदं चितयेदसत् ॥ अथामोघ
प्रयत्नेन मनो ज्ञाने निवेशयेत् ॥ वाचामोघप्रयासेन मनो ज्ञंतं तत्प्रवर्तते ॥ ९ ॥ विवक्षता च सद्वाक्यं धर्मं सूक्ष्ममवेक्षता ॥ सत्यां वाचमहिंसां च वदेद न पवादिनीं ॥ १० ॥
कल्कापेतामपरुषामनृशं सामपैशुनां ॥ ईदृगल्पं च वक्तव्यमविक्षिप्तेन चेतसा ॥ ११ ॥ वाक्प्रवृत्त्यो हि संसारो विरागाद्याहरेद्यदि ॥ बुद्ध्याप्यनुगृहीतेन मनसा क
र्मतामसं ॥ १२ ॥ रजोभूतैर्हि करणैः कर्मणि प्रतिपद्यते ॥ सदुःखं प्राप्य लोके स्मिन्नरकायोपपद्यते ॥ तस्मान्मनोवाक्शरीरैराचरेद्द्वैर्यमात्मनः ॥ १३ ॥ प्रकीर्ण
मेषभारं हि यद्वद्धार्येत दस्युभिः ॥ प्रतिलोमां दिशं बुध्वासंसारमबुधास्तथा ॥ १४ ॥ तमेव च यथा दस्युः क्षिप्त्वा गच्छेच्छिवां दिशं ॥ तथारजस्तमः कर्माण्युत्सृज्य
प्राप्नुयाच्छुभं ॥ १५ ॥ निःसंदिग्धमनीहो वै मुक्तः सर्वपरिग्रहैः ॥ विविक्तचारी लब्धाशीतपस्वी नियतेन्द्रियः ॥ १६ ॥ ज्ञानदग्धपरिक्लेशः प्रयोगरतिरात्मवान् ॥
निष्प्रचारेण मनसा परंतदधिगच्छति ॥ १७ ॥

शाब्देन हीनां ॥ ११ ॥ संसारः ऐहिकआमुष्मिकोऽर्थः सर्वो वाचैव प्रबद्धोस्ति अतः साध्वीमेव वाचं वदेत् वैराग्यं चेत् तामसं हिंसादिकं कर्मापि स्वीयं व्याहरेत् पुण्यं पापं वा कर्म स्वमुखेन प्रकाशितं चेन्नश्यतीति
भावः ॥ १२ ॥ रजोभूतैः प्रवृत्तिपरैः फलितमाहार्धेन तस्मादिति ॥ १३ ॥ सदृष्टांतं कर्म संन्यासमाह प्रकीर्णं तिद्वास्यां आमिषभारं वहंतश्चोराः गम्यां दिशं राजकीयाद्यवरोधात्पतिकूलां बुध्वा आमिषं त्यक्त्वा
न्यां दिशं गच्छंतो यथानवर्त्थ्यन्ते एवमाविद्यकं कर्मादाय कामाद्यभिमुखः संसारभयं बुध्वा कर्माणि त्यजन्मत्तव्यते इति तात्पर्यं प्रकीर्णमेषः विशस्तमेषः आमिषमित्यर्थः तस्य भारः क्लोबत्वमर्थः ॥ १५ ॥ अनी
हः चेष्टाशून्यः तपस्वी मनसश्चैन्द्रियाणां च ऐकाग्र्यं परमंतपःतद्वान् ॥ १६ ॥ प्रयोगो योगांगानामनुष्ठानं तत्र रतिः प्रीतिर्यस्य निष्प्रचारेण निरुद्धेन बुद्धिश्च न विचेष्टितामाहुः परमां गतिमिति श्रुतेः ॥ १७ ॥